

Egyen épített város

A BUDAI LUTHER-SZÖVETSÉG EGYHÁZI ÉS POLITIKAI HETILAPJA

Megjelenik

minden második csütörtökön

ELŐFIZETÉS FÉLÉVRE 3 PENGŐ

A BUDAI LUTHER-SZÖVETSÉG

58141. SZ POSTATAKARÉK-CSEKKSZÁMLÁJÁRA KÜLDENDŐ

KIADÓHIVATAL BUDAPEST, DONÁTI-U. 49., II. EM. 15

FELELŐS SZERKESZTŐ
ÉS KIADÓ

HÜTTL ÁRMIN

BUDAPEST, I., VERBŐCZY-U. 28

Evangeliumi keresztyénség

»A szabadságban, melyre minket Krisztus megszabadított, álljatok meg és ne kötelezzétek meg ismét magatokat a szolgaságnak ágájával.« Gal. V, 1.

A reformáció világtörténelmi jelentőségű mozgalmaként olyan jelenségeit érlelte meg, melyeket legjobban az első pünkösdi eseményeivel lehet összehasonlítani. Amiképen Jézus tanítványai lerázták magukról a félelem, az életükért való remegésnek bilincseit és kiléptek a zajgó életbe, hogy hirdessék a feltámadott Ur dicsőségét, ugyanugy Luther és hívei lerázták a középkori pápas egyháznak lelki békóit és boldogan érezték és hirdették testvéreiknek is, hogy *kegyelemből tartatnak meg a hit által*. Érezték az Isten gyermekeinek szabadságát. Soha senki nem követelte ezt a szabadságot olyan nagy erővel, mint Luther ott azon a wormszi birodalmi gyűlésen 1521-ben. Azóta vált törvénné a művelt országokban, hogy az Isten tiszteletére és a lelkiismeretre tartozó dolgokban nem dönthet a többség, nincs helye a külső hatalom gyakorlásának.

Luther Jézusban találta meg azt a kegyelmes Istent, ki után bűnös lelke olyannyira vágyott, megtalálta a mennyei Atyát, aki őt szerette és akinek kegyelme kész volt az ő számára életének első pillanatától kezdve. Ennél az Istennél nem volt neki szüksége semminemű közbenjárókra, szentekre és papokra, sem semmiféle jócselekedetekre. Szabadon járulhatott Atyja elé és merített kegyelmének kifogyhatatlan bőségéből. Örömmel és boldogan érezte át azt a nagy igét: »Az igaz ember hitből él.« Ezért az evangélikus egyház a hitnek egyháza.

A hit a legbensőségesebb, a legszabadabb, a legelevenebb dolog, amit csak gondolni lehet. Abban az Istenben hiszünk, aki nemcsak apáink-

hoz szólt, hanem még ma is szól mihozzánk. Nem akarjuk ugyan elhagyni azt az utat, melyen apáink haladtak, de Isten segítségével előbbre is akarunk jutni és mélyebben akarunk behatolni az örök igazságba, tovább kell építenünk azon az alapon, melyet elődeink tettek le. Ragaszkodunk őseink örökéhez, de nem mint szolgák, hanem mint fiak akarunk bánni az örökséggel. Hitünk, kegyességünk sohasem keltheti azt a látszatot, mintha csak régi idők gondolatainak visszatükröződése volna, hanem mindenkinek éreznie kell, hogy hitünkkel Isten országát *a mi időnkben a mai nemzedék számára akarjuk megvalósítani*. Érezzük a mai idők súlyát és nyomorát és hitünkkel akarunk megoldást találni minden kérdésre, melyet a kor nekünk felad. Arra kell törekednünk, hogy az evangélium legyen az az örömdetes üzenet, amely, mint új megváltó igazság tölti meg a sziveket és erejével nyugalomra vezérli a mi nyugtalan életünket.

Az Isten fiainak szabadsága nagy felelősséggel jár a hívő lélekre.

Minden egyes hívő: pap, szabadon lép Istene elé, beszél vele, hallja szavát és parancsát. Nincs különbség lelkész és nem lelkész között Isten előtt. Aki komolyan fogja fel keresztyénségét, érezi mindenkor a szent feladatokat, melyeket Isten szab ki neki.

Milyen eleven élet vonulna be egyházunkba, ha az egyház minden tagja kellően méltányolná azt a nagy lelki ajándékot, azt a drága örökséget, melyet, mint a reformáció egyházának gyermeke, a magáénak mondhat!

Mennyire más lesz a hétköznapi minden gondja és fáradalma, ha az ember mindenben érzi Isten közelségét, atyai szeretetét, megsegítő kegyelmét és magát úgy tekinti, mint Isten sáfárát, munkatársát, aki által az Isten végbe akarja vinni az ő világboldogító terveit és fel akarja

építeni országát, az igazságnak, a jognak, a méltányosságnak, a szeretetnek országát. Aki így fogja fel az ő életét, minden körülmények között meg fogja őrizni szabadságát, melyre Krisztus megszabadította és igaz evangéliumi keresztyén életet fog élni.

Vajha nemcsak viselnők az evangélikus nevet, de igaz evangéliumi életet élnénk is mindenkor!

Zsinat előtt

Az autonóm törvényhozási jogot egyházunk a zsinat útján gyakorolja. Legutóbb csaknem 40 éve volt zsinatunk. Szükségessé vált, hogy ismét tartsunk törvényhozó zsinatot, annál inkább, mert az élet rohan s kivált a háború és békekötés olyan változott helyzeteket, új problémákat produkáltak az egyházunk életében is, amik generális szabályozásra várnak ősi jogforrásunk: Az Evangélium, hitvallási irataink, meglévő alkotmányunk és joggyakorlatunk szellemében. Mivel az új zsinat egyik feladata lesz az egyházi adórendszer szabályozása is, a falusi egyházak viszonyainak az ismeretében pár sorral reávilágítok erre a kérdésre tarkájában.

Az egyházi adózás terén zsinati törvényünk ellenére, mely a méltányos progresszivitást mondta ki az adórendszer alapelveül, ósdi, a jobbágyvilágra emlékeztető viszonyok vannak faluhelyen. A gyülekezetek 200—300 éves lelkészi »hiványai« (a lelkész javadalmát megállapító szolgálati szerződések), amelyek elődről az utódra csorbitatlanul szállanak át, muzeumokba való adatokat tartalmaznak.

Ilyen pl. a gyülekezeti robot. A gyülekezet szerződésileg kötelezi magát arra, hogy a lelkésze javadalmi ingatlanait »köz munkával« megmunkálja. A hivek beosztás, kirendelés szerint szántanak, vetnek és minden gazdasági munkát elvégeznek a lelkészi földön, mint valamikor a jobbágyok az uraság földjén.

A »természetbeni« javadalmi tételek közt van: kakas, tojás, csirke, »ujévi ajándék«-kényszer (a hivek kötelesek ujévkor ajándékot vinni a lelkésznek), kender, faggyu, zsebkendő, vászon, mák, jóféle sáfrány, só, hus, bor, széna stb. Ezeknek a természetbeni terheknek a kivetése igen aránytalan. Jórészt »telkes« és »zsellér« adózót ismer a kivetés, mely ezenfelül tekintetbe veszi a családban élő »gyónó személyeket«, a »kikonfirmált« egyéneket 13 életévtől felfelé. Ilyen módon előfordul, hogy egy hat családtagu zsellér nagyobb egyházi terhet visel, mint egy magános 100 holdas »telkes«.

A természetbeni javadalom beszédese is épületes dolog. Nem az egyház illetékes tényezője, a gondnok szedi be sok helyen a lelkészi járandóságot, hanem maga a lelkész személyesen. Személyesen kell meggyőződnie, hogy a hozott bor nem »vizes«-e, a tojás nem záp-e, a kakas nem beteg-e s ha valamit kifogásol, akkor kész a vásári vita a »papbért« fizető adózó és a javadalom boldog élvezője között.

De más reformra szoruló tények is vannak az egyházi adózás terén. Azt mondjuk, hogy »egy

testnek tagjai vagyunk«. Van ennek a közös testnek, az egyetemes evangélikus Sionunknak sok kis tagja, sok törpe, roskadozó gyülekezete, amelyeknek a fennmaradása becsületbeli kötelessége minden magyarországi evangélikusnak egyaránt. Azok a 200—300 lelkes törpe gyülekezetek, azok a napszámos, zsellér és törpebirtokos evangélikus hitsorsosok maguk tartanak fent lelkészi és tanítói állást hithűségből, buzgóságból erejükön felül s nagyon sok olyan törpegyülekezet van, melynek az egyházi adóterhe a hivek állami egyenes adójának a 150—200 százaléka. Ezt el sem hinnék a nagy egyházak adózó tagjai, akik 10—15 százalékos egyházi adójukat sokallják. *Az én 400 lelkes gyülekezetemben a nincsetlen napszámos feleségével együtt 13.20 pengőt fizet a jolyó évben. Egy 160 holdas gazda pedig 297 pengőt. Pedig a gyülekezetemben csak 30 százaléka az egyházi adó az állami adónak.*

Az új zsinat egyházi adóreformja közben arra is tekintettel kell lennünk egyetemes egyházunk érdekében, hogy az egyházi adózás úgy reformáltassék, hogy minden magyarországi anyaegyházban élő nagykorú evangélikus, kereső egyén teljesen egyenlő adókulccsal való megterhelése révén az összes lelkészi állások fenntartása részben közös terhe legyen az egyetemes egyházunknak. Oly módon lehet ezen segíteni, hogy a jelenlegi hiványrendszer helyébe lelkészi státust kell alkotni szabályszerű fizetési fokozatokkal, egyenlő kezdő fizetéssel és az egész ország evangélikus gyülekezeteiből befolyó egyetemes egyházi adóból legyen fedezve a lelkészek fizetése. Ez igen nagy horderejű és bonyolult kérdés, de viszont éppen olyan üdvös és égető reform is! Az erdélyi szászok gyülekezeteiben régóta, nagyszerűen bevált ez a lelkészi státusrendszer. Igaz, hogy a szerzett jogok miatt átmenetileg zavar volna, de átmenetileg ezt is át lehetne hidalni. Az ósdi hiványrendszer teljesen megszűnne, nem szedne kakast, tojást, faggyut az Isten szolgálja a hiveitől, hanem megtartaná a helyi, gyülekezeti, javadalmi ingatlan haszonélvezetét és ennek a haszonértékéhez képest kapná az egyetemes, központi pénztárból a lelkészi fizeteskiegészítést a szolgálati idejének az arányában. Az államsegély ugyanebbe az alapba folyhatna be, addig t. i., amíg egyáltalán kap az egyház államsegélyt és onnét fordíthatná a megszabott céljára.

Igen üdvös volna ez a lelkészi státus, amint igen üdvös más állam evangélikus gyülekezeteiben. Megszűnnének a lelkészválasztási áldatlan testvérharcok és gyülekezeti belső pártoskodások, gyűlölködések, nem volna különbség a lelkészi javadalom között ugyanolyan szolgálati idő mellett. A gyülekezetnek megmaradhatna a választási joga, de csak az egyetemes egyházi fórum által kijelölt pályázók, az arra alkalmasnak tartott lelkészek közül választhatna a gyülekezet. Meglehetősen állandó volna minden gyülekezetben a lelkész és nem volna kénytelen családi, vagy más érdekből vándorolni 30—40 éves szolgálata közben 3—4 helyre is. Ismerné a hiveit, ezek is őt és jobban meg volna a feltétele emiatt az intenzívebb lelkipásztori munkának. *Ugyanezzel kapcsolatosan az igen nagy, szinte »gondozhatatlan« gyülekezetek*

lelkészi köreinek a kötelező számát nemcsak meg kellene elvileg állapítani, hanem a hozott törvényt végre is kellene hajtani.

A lelkészi státus és az egyetemes egyházi adó reformja révén sok roskadozó, küzdő, értékes törpegyülekezetünk tehermentesítve lenne az osztó igazság, az evangélikus testvériség alapján, az arányosság elve szerint, mert fenntartási terhe részben átháramlana az egyetemes egyházra. Ez pedig életbevágó reform volna, mert sok törpegyülekezetünket felszívással fenyegetik a velük egy községben lévő nagyobb felekezetek és a szekták, amelyek »ingyen« hirdetik az evangéliumot. (?)

Végül komolyan fontolóra kellene venni azt a kérdést, hogy a mai viszonyok közt gazdaságos dolog-e fenntartani a félmillió, kis egyetemes egyházunknak négy egyházkerületet? Hiszen két egyházkerületünk Trianon miatt olyan törpe lett, hogy sok egyházmegyénk nagyobb náluk. Az új kerületi beosztás 40 éves sincs. Ha az állam az ezeréves, megcsonkított vármegyéket »átmenetileg« egyesítette szomszédos, nagyobb vármegyékkel takarékosági szempontból, akkor »átmenetileg« a mi evangélikus egyházunk is jól tenné, ha egyesítené legalább is a két csonka, törpe kerületet

a másik, két nagyobb kerületünkkel. Ezzel sok egyházi közteher elmaradna. Elméletben az volna a legideálisabb, ha a kerületek megszűnnének és egységes egész volna evangélikus egyházunk. Az egyetemes felügyelő és egy egyetemes püspök volna a vezére ennek az egységes evangélikus egyháznak és egyetlen, közbeeső fórum lenne az egyházmegye, amiből elég volna 12 az egész országban külön közigazgatási és külön tanügyi eszerekkel. A kerületek saját vagyonát így is külön lehetne kezelni s abból a »volt« kerület speciális szükségleteit lehetne fedezni egyetemes közigazgatás mellett is.

E néhány reformeszmé is mutatja, hogy a legutóbbi zsinat óta, 40 év alatt nagyot fordult a világ. Ha törvényhozásunk nem tart lépést a rohanó idővel, a gyökeresen megváltozott szükségletekkel, akkor az megbosszulja magát evangélikus egyházunk életérdekein. Az állam törvényhozása alig bír lépést tartani napról-napra a rohanó élet folyton változó, új helyzeteket és új viszonyokat produkáló iramával és mi minden 50 évben alkalmazkodunk a változó valósághoz? A biológia alaptörvénye, hogy az életképesség egyik főtényezője a gyors alkalmazkodóképesség!

Kölesd, 1931 április hó 20. Pass László.

Hittani vizsgán

Illatos bokrétákkal, változatos színekben pompázó cserépvirágokkal diszitett terembe lépek. Ünnepiesen öltözött fiúk és lányok mosolyognak felém a páros székekből. A dobogón álló fiókos asztal előtt hivatalos komolysággal ül egy élemedett férfiú. A széksorok előtt nyájas arccal sürgölődik a hitoktató, barátságosan fogadja üdvözlésemet és int, hogy foglaljak helyet egyik széken a fal mellett, hol már több éltesebb férfi és nő — a gyermekek szülői s testvérei — ülnek feszült várakozásban.

A tanító egy intésére feláll a kis muzsasereg és elevenen, harsogó hanggal elénekli Lutherünk bizalomteljes, bizalomgerjesztő zsolozsmáját. Egyik tanuló halkan elrebeg egy imát. A gyermekek leülnek és megkezdődik a hittani vizsga.

A hitoktató kérdez; a gyermekek felelnek. Hallunk beszédet a világtéremtéről, az önzönvőről, Józsefről, Dávidról, Krisztus Urunk születéséről, példázatairól, a kátéről — mivel több korosztály van itt egy tanító vezetése alatt —, a bibliáról, egyházi ünnepeinkről, egyházunk történetéről, szervezetéről stb. A gyermekek felelete néha eléggé folyékony, néha akadozott és a hitoktató segélyére szorul. Egyik fiú — természetéről itélve magasabb osztálybeli — nem tudja elmondani a hiszekegyet, egy másik nem hallotta még jelenlegi püspökünk nevét. Kellemetlen hatást gyakorol a hitoktatóra, meg a hallgató közönségre is, ha a gyermekek felelete készületlenségről tesz tanubizonyosságot, de ez az iskolai életben rendes és soha teljesen nem kiküszöbölhető jelenség; mert »rész szerint van bennünk az ismeret.« Feltűnik azonban az, hogy a vizsga egész lefolyása a gyermekeknek egyedül az értelmét foglalkoztatta, az emlékezőtehetségükről, ismeretanyaguk tárházának ellátott-

ságáról nyújtott nagy részben kedvezőbb, itt-ott kevésbé kielégítő képet. A *sziv hurjai* nem lendültek meg, legfeljebb a közbe-közbe felhangzó egyházi énekek hatása alatt.

A gyermekek kedélyvilágának megmozdulása nem látszott, sem nem mutatkoztak annak jelenségei, hogy a tanult erkölcsi igazságokat a gyermekek átértékelték, vérükbe fogadták volna s megismerték volna annak útját, módját, hogy ezek az erkölcsi igazságok az ő világukban miképpen alakulnak gyakorlati életté, hogy Ábrahám és Lót testvériességét, József nemesszivűségét, a 12 éves Jézus engedelmisségét, példázatait stb. mi módon követheti a gyermek az ő saját életviszonyai között.

A vallásos nevelésnek nemcsak az a feladata, hogy a gyermekek az erkölcsi igazságokat és törvényeket betanulják, meg hogy az egyház belső s külső alakulatát megismerjék, hanem e mellett a főfeladat az érzelmek nemesítése, az *akaraterő szilárdítása, gerinces jellemek nevelése*: kiknek minden gondolata s cselekedete afelől tegyen fényes tanubizonyosságot, hogy az ő életpályájuk nem omlatag homokon, hanem az igaz keresztyénség, az *igaz protestantizmus* rendithetetlen sziklájában vert gyökeret.

Az akaraterőt nemcsak az értelem világossága, hanem egyszersmind az érzelmek tüze indítja megmozdulásra, irányítja a cél felé. Az értelem művelése s az erkölcsi igazságoknak az emlékezetben felhalmozott ismerettára is csak akkor vezérel és segít az ember és a társadalom boldogulására, ha azt — Kölcsey szavaival élve — »érzés és gondolkodás által sajátunkká tettük, ha az magunkban kiforrva lényünkhöz kapcsolódott, mint esti szellőhöz a virágillat, melyben megfürdött.« Deák Ferenc, mikor érezte halála órájának közeledését, lelkészt hivatott. »Nem az

énem kívánja, — mondá — hanem szívem sóvárog a vallás malasztja után! A hitoktató a gyermekeknek ne az értelmét foglalkoztassa elsősorban, hanem szívvilágukat igyekezzék az érzelmek változatosságával gazdagítani, kimivelni. Állítsa lelki szemeik elé megragadó képekben az emlékezetbe vésett erkölcsi igazságokat és szívből fakadó szavakkal oltsa szívükbe az engedelmesség, kötelességérzet, jótékonyság, hála stb. szeretetét; a hazudozás, macacsság, torkosság stb. megutálását. A vallásos oktatást nem is hitoktatásnak, hanem vallásos nevelésnek vagy lelki gondozásnak kellene nevezni s a vallásos nevelőnek nagy gondja legyen arra, hogy a tanítvány minden vallásos órából bizonyos meghatottságot, lelki emelkedettségnek emlékét vigye a szülői otthonba s az ő kedélyvilágát derűs fény ragyogja át. Ezt a célt a nevelő azáltal éri el, ha az ő egész lelkületét szíve fenekéig annak élő tudata, annak eleven átérzése hatja át, hogy ő az Isten országának szántóvetője.

Még egy szerény észrevételt. Az igaz keresztyénség szellemének megfelelően járna el a vizsgálónk is, ha nemcsak a tanítóhoz meg a szülőkhöz intézett szűkszavu, sovány, hangulattalan köszönettel fejezné be a vizsgálónnépélyt, hanem egyszersmind figyelmeztetné az iskolától egyelőre bucsuzó gyermekeket, hogy szüleik, pajtásaik, az idősebbek iránt tanusított magukviselésével tegyenek tanubizonyosságot a keresztyén szellemről, melyben, mely által nevelkedtek. Törekedjenek egész nap arra, hogy minden este az ártatlanság tudatával hajthassák fejüket nyugalomra, mivel nem okoztak sem maguknak, sem másoknak bossúságot, szomorúságot. Bizonyítsák be, hogy kiérdemlik a gyermekbarát Jézusnak itéletét, hogy övék a Mennyeik országa. *Sass János.*

A perdöntő okmány

Három megelőző közleményünk után végre a budai lelkészi állás megüresedésére vonatkozó perdöntő okmányokhoz is hozzájutottunk. Ami nem volt könnyű dolog. Mikor Traeger Zsigmond ny. kuriai bíró az esperesi hivatalban rövid uton le akarta másolni ezeket az írásokat, akkor ezt megtiltották neki és tudomására juttatták, hogy »ebben az irányban« írásos kérvényt nyújtson be, amelyet aztán »szabályszerű elbánásban« lehet részesíteni. Traeger Zsigmond a hivatali tekintély ez óhajának is eleget tett s néhány sürgetés után valóban részesült is abban a kegyben, hogy a kérdéses írás másolatát megkapta. *No, de ez most már hivatalos másolat, tehát a hitelességéhez kétség nem fér.*

A két perdöntő okmány szövege itt következik:

Jegyzőkönyv,

felvételét Budapest, 1928. évi december hó 8-án, a budapesti ág. hitv. ev. egyházmegye esperesi hivatalában. Jelen vannak: Dr. Mikler Károly egyházmegyei felügyelő, Broschko Gusztáv Adolf esperes. Hivatalosan megidéztetett dr. Varsányi Mátyás budai lelkész.

Dr. Mikler Károly egyházmegyei felügyelő

közi dr. Varsányi Mátyás budai lelkésszel, miszerint a bányai evang. egyházkerület fegyelmi választmánya f. évi nov. 16-án tartott ülésében — megvizsgálva a budai egyházközség legutóbb a püspök elnöklete alatt tartott közgyűléséből felvett jegyzőkönyv adatait, továbbá dr. Varsányi Mátyásnak budai lelkészkedési ideje alatt kezdettől fogva követett magatartását, de különösen a gyülekezet egy részének vele szemben megnyilvánult ellenérzését, amely nemcsak a püspök elnöklete alatt megtartott közgyűlésen, hanem a presbitérium határozatában, valamint a budai asszonyoknak legutóbb beadott beadványában is kifejezést nyer, azt a benyomást merítette, hogy Varsányi Mátyásnál a lelkészi állásra való képzetlenség esete forog fenn és azért a gyülekezet békességének és a budai egyház kívánatos nyugalmanak és fejlődésének érdekében Varsányi Mátyás lelkész ellen az Egyházi Alkotmány 324. §-ának d, f és h pontjai alapján a fegyelmi vizsgálatot, illetőleg az E. A. 329. §-a értelmében a nyugdíjazási eljárást kívánatosnak tartja és az adott helyzetre való tekintettel dr. Varsányi Mátyásnak lelkészi állásától való azonnali felfüggesztését szükségesnek itéli. A fegyelmi választmány felkérte a püspököt, hogy a törvényes lépések megtételéről intézkedjék. Minek folytán a püspök f. évi nov. hó 23-án 2274. sz. alatt kelt leirattal a budapesti evang. egyházmegye elnökségét a további alkotmányos lépések megtételére felhívja.

Az egyházmegyei elnökség méltányosságából felhívja dr. Varsányi Mátyást, nyilatkozzék az iránt, vajjon óhajt-e az egyetemes nyugdíjintézet szabályrendelet 17. §-a alapján a püspök ur elé oly irányban kérelmet terjeszteni, hogy az egyetemes nyugdíjintézet bizottság őt — magasabb egyházi közérdekből — rendkívüli eljárással közgazgatási uton nyugdíjazza, amely esetben az egyházmegyei elnökség — jóllehet felelősség terhe alatt köteles lenne a fenti utasításnak megfelelően haladéktalanul eljárni — hajlandó az előirt eljárás folyamatba tételét egyelőre felfüggeszteni.

Dr. Varsányi Mátyás előadja, hogy ő a budai egyházban mutatkozó békétlenség és személye iránt megmásíthatatlannak látszó ellenszenv hatása alatt véglegesen elhatározta, hogy nem kíván továbbra is utjába állani az egyházközség békés fejlődésének s ennél fogva kész önként távozni lelkészi állásából. Minthogy azonban úgy érzi, hogy más gyülekezetben, új környezetben s a multak hibáiból és tanulságaiból okulva még hasznos szolgálatokat tudna tenni anyaszentegyházunknak, ennél fogva arra kéri az egyházmegyei elnökséget, engedjen módot arra, hogy csere útján válhasson meg a budai egyházközségben viselt lelkészi állásától. Ez iránt a lépéseket már folyamatba tette s annak sikeres lebonyolíthatása érdekében egyházközségétől háromhavi szabadságot kért, mely kérelmet érdemben a f. évi dec. 16-án tartandó közgyűlés fogja tárgyalni. Kijelenti, hogy hajlandó kötelező, visszavonhatatlan írásbeli nyilatkozatot kiállítani oly értelemben, hogy amennyiben a jelzett hivatali csere bármely oknál fogva eredménnyel nem járna, már most kiállítandó nyilatkozatában kéri az egyházkerület püspökét, hogy három hónap mulva, vagyis 1929

március hó 18-án az egyetemes nyugdíjintézeti szabályrendelet 17. §-a értelmében tegye folyamatba a közigazgatási uton való rendkívüli nyugdíjazási eljárást.

Az egyházmegyei elnökség méltányolva dr. Varsányi Mátyás kérelmét, — nyilatkozatának jelen jegyzőkönyvhöz való csatolása mellett — ahhoz hozzájárul.

K. m. f.

Broschko G. A. s. k., esperes, dr. Mikler Károly s. k., egyházmegyei felügyelő.

A jelen jegyzőkönyvben foglalt összes kijelentéseim és a jegyzőkönyvhöz csatolt nyilatkozatom hitelül:

(Egyházmegyei pecsét) Dr. Varsányi Mátyás s. k., lelkész.

Nyilatkozat.

Alulírott a budapesti ág. hitv. evang. egyházmegye elnöksége által jelenlétemben 1928. évi december 8-án felvett jegyzőkönyvben foglalt kérelmem alapján ezennel véglegesen, visszavonhatatlanul és önként kijelentem, hogy amennyiben a budai ág. hitv. evang. egyházközségben viselt lelkészi állásomból bármely oknál fogva s más módon 1929. évi március hó 18-ig megválni nem tudnék, a bányai ág. hitv. evang. egyházkerület püspöke — ezen nyilatkozatom erejénél fogva — az ág. hitv. evang. egyetemes egyházi nyugdíjbizottságnál az egyetemes nyugdíjszabályrendelet 17. §-a alapján közigazgatási rendkívüli uton leendő nyugdíjaztatásom iránt a nyugdíjazási eljárást folyamatba tegye.

Budapest, 1928. december 8-án.

(Egyházmegyei pecsét) Dr. Varsányi Mátyás s. k., budai ág. hitv. evang. lelkész.

sz. 350/1931. A másolat hitelül:

Budapest, 1931. okt. 12. *Broschko G. A., esperes.*

A fenti jegyzőkönyv és nyilatkozat alapján immár kétségtelen, és ezt bárki maga is megítélheti, hogy Traeger Zsigmondnak és társainak a beadványa feltétlen jogosultsággal vetette fel a budai lelkészi állás megüresedettségének a kérdését.

A két okmányból nyilvánvaló, hogy dr. Var-

sányi Mátyás a fenyegető fegyelmi eljárástól való féltében állásából terminusra való távozásra kötelezte magát, illetve eltávolíttatásába »vélegesen, önként és visszavonhatatlanul« belegeyezett.

A tényekből viszont nyilvánvaló, hogy sem dr. Varsányi Mátyás nem távozott, sem az egyházi hatóságok nem éltek azzal a lehetőséggel, amelynek a feltétele alatt Varsányinak egerutat adtak, végül pedig az is kétségtelen, hogy az azóta mégis folyamatba tett fegyelmi folyamán éppen azok a vádak maradtak ki az eljárásból, amelyek sulya alatt dr. Varsányi arra a súlyos beismerésre jutott, hogy állásából távoznia kell. A püspök bizonyára jól őrzi levéltárában azokat az okmányokat, melyeknek tartalma a ker. fegyelmi választmányt arra indította, hogy egyhangulag mondtotta szükségesnek dr. Varsányi felfüggesztését.

Eddigi cikkeinkben több oldalról megvilágítottuk ezt a sajátos helyzetet. Hogy ismétlésekbe ne bocsátkozzunk, nem akarjuk újra felhánytorgatni, milyen hibás volt ez az elintézési mód és az egész eddigi eljárás az esperességi elnökség részéről.

Most már csak arra mutatunk rá, hogy miután az esperességi elnökség már eredeti állásfoglalásával is, legutóbb pedig mondatával is helytelen vágányra terelte az ügyet, a helyzet megoldása mégse reménytelen. Dr. Varsányi Mátyás nyilatkozatában ugyanis a püspökre történik utalás. Igaz ugyan, hogy egyházbírói szempontból ez az utalás sem teljesen korrekt, annyiban azonban mégis megáll, hogy a püspöknek csakugyan lehet és van nyugdíjazási eljárást kezdeményező joga. S miután a megegyezést kötő felek erre a jogra külön és kifejezetten is hivatkoztak, a »volenti non fit injuria« elve és az egyházi közérdek megvédelmezésének a kötelessége is a püspököt hívja sorompóba a gordiusi csomó szétvágására. Hozzájárul ehhez, hogy az esperességi elnökség állásfoglalása és mondata ellen Traeger Zsigmond és társai is hozzá folyamodtak. A helyzet kulcsa eddig is kezében volt, most fel is hívták e kulcs használatára. Ne kérdezzük most, miért nem használta eddig ezt a kulcsot, hanem várjuk, hogy megnyitja-e vele a helyes és járható utra vezető kaput?!
C. c.

Vigyázz, virágszál!

— Rob. Roberthin 1639 —

Van egy kaszás,
Halál a neve,
ki hatalmat
Istentől veve.
Már kalapálja
s feni a kaszáját,
hogy levághassa
a mezők virágát.
Sóhajod ellene
hiába száll...
Vigyázz, virágszál!

Ami ma virít
és csupa friss zöld,

azt jédi holnap
fekete föld.
Szép fehér nárcisz,
sokszínű jácint,
császárkoronája,
szagos rozmarint —
mind alá kerül
és halálra vá!...
Vigyázz, virágszál!

Vigyázz, virágszál,
kis piros szivvirág,
égek nejelejes —
téged is levág.
Illatos ibolya
és te, szépek szépe,
téged sem hagy meg

boldogan élve.
Éles kaszával
vág hozzád a halál —
vigyázz, virágszál!

De énhozzám — kaszás!
jöhetsz, én nem félek.
Gyere, vágj csak hozzám,
hadd birkózzam veled.
Jöjj és csapj csak fejém,
ontsd ki piros vérem:
mennyei kertekben
folytatom majd életem.
Ami itt elhervad,
ott szebb kertben áll...
Örvendj, virágszál!...

Fordította: Szimonidesz Lajos

Impressziók

Irta: *Borbély Ilonka.*

Milyen csodálatos teremtmény az ember! Sokszor sejtelve sincs arról, hogy milyen tulajdonságok, ösztönök, vágyak és érzelmek szunyadoznak benne. Néha a körülmények, olykor egy nagy csapás, vagy egy lélekzetelállító öröm hívja őket életre. Én például sohasem fedeztem volna fel a sovinizmus ilyen mértékét önmagamban, ha nagyon messzire nem kerültem volna el attól a földtől, amelyből sarjadtam.

Mikor vonatra ültem, kíváncsian, impressziókra éhesen, fogalmam sem volt arról, hogy mindent milyen magyar szemekkel fogok látni.

Már amint Jugoszlávián keresztül futott a vonatunk, szinte öntudatlanul tört ki belőlem a megjegyzés: »Nézzék, még a napraforgók is vágódva fordulnak Magyarország felé, pedig a nap az ellenkező irányból süt. Irredenta virágok! És érdekes, a társaságból senki sem moşolygott ezen a megjegyzésen.

És később, amikor Milanóban megálltam a Dóm előtt, elragadtatásomat is csak így tudtam kifejezni: »Mintha számtalan Mátyás-templom tornyot látnék. Genovában, mikor tekintetem a hegyekre esett, akaratlanul így kiáltottam fel: »Ni, ott a citadella s még a Hegedüs Loránt vilája is! Monte-Carlo terraszán csak annyit sóhajtottam: »Mintha a várkertből nézném a Dunát...« És Nizzában a Promenade des Anglais a pesti Dunapartot juttatta az eszembe. Marseille »La Canebière«-jéről hiába hallottam már előre dicsőhimmuszokat, bizony én profánul Rákóczi-utnak láttam! És Pisában a várbeli Balta-kő emléke kísértett. Firenzében a Palazzo Strozzi előtt a Batthyány-palotát emelegettem, Fiesoleban pedig úgy rémlett, mintha a Svábhegy lankáin járnék... És Velencében, a világhíres Colleoni szobor előtt boldog büszkeséggel gondoltam Savoyai Jenő szobrára:

Óh milyen szép, milyen jó is volt megtenni ezt az utazást, élvezni, felszívni a sok gyönyörűséget és a végén könnyes szemmel megállapítani: de nagyon szeret bennünket az Isten! Minden szépből, jóból adott nekünk, mindennel elárasztott. S mi mégis alig tudjuk hasznát venni. Külföldre megyünk, ott lőtünk-futunk fáradhatatlanul, mindent megnézünk, csodálkozunk, ámuldozunk, gyönyörködünk és kíváncsiskodunk, de itthon — hacsak nem valami idegen vendégünket vezetjük — nem jut eszünkbe, hogy egy verőfényes őszi napon lenézzünk a Halász-bástyáról, vagy alkonyatkor megálljunk a Vajda Hunyad váránál, tavasszal felmenjünk a virágos Rózsadombra, vagy egy szép csöndes délutánon megnézzük Budán a csikós szobrát és halk léptekkel végigjárjuk a vár apró zegzugos kis utcáit...

Milyen nagy dolog is valamit megnézni, de mennyivel nagyobb meglátni! Meglátni még akkor is, ha az a valami a sajátunk.

Én külföldön felfedeztem Budapest szépségeit...

Istentiszteleti rend a budai ev. templomban

November 8-án 9 órakor ifjúsági istentisztelet: Glatz.

11 órakor magyar istentisztelet: Váczi J.

November 15-én 9 órakor ifjúsági istentisztelet: Hüttl.

11 órakor rádiós istentisztelet: Pass László kölesdi lelkész. Énekel a budai Lutherszövetség Vegyeskara. Karnagy: Mikus Csák István.

Temettük: Igala Jánosné, dr. Baloghy Györgyöt, Zenker Jánosné, Antal Ilonát.

Budai egyházunk az idén is szépen ünnepelte meg a *reformáció emléknapiját, október 31-én*. A délelőtti folyamán két istentisztelet volt urvacsoaraosztással. A Lutherszövetség vegyeskara is hozzájárult az ünnepi hangulat fokozásához. Délután 4 órakor elátkünnepély volt, melyen az ünnepi beszédet *dr. Demel Aladár* egyházközségi felügyelő mondta, énekelt az ifj. vegyeskar *Mikus Csák István* vezényletével, szavaltak *Dános Erzsébet, Zobel Lajos*, hegedűn játszott *Naphegyi Tibor*, orgonán kísérte *Weil Endre*, végül az ifjúság nevében fogadalmat tett az egyház iránt való hűségre *Démy Gerő László*. Az ünnepély a Hímnusz elnéklésével ért véget.

A **reformáció emlékünnepe**t ezidén is fényes keretek között ülte meg Budapest protestáns társadalma a pesti Vigadó dísztermében. A XC. szoltár elnéklése után *Pesthy Pál ny. igazságügyminiszter*, a Bethlen Gábor Szövetség elnöke nyitotta meg az ünnepélyt és üdvözölte a megjelent notabilitásokat, a hatóságok képviselőit és a nagyszámú hallgatóságot. Az ünnepélynek két szónoka volt: *Baltházár Dezső dr.*, református püspök és *Kuthy Dezső*, evang. lelkész, az egyet. egyház főtitkára. Mindketten Luther reformátori munkásságát méltatták. Különösen Kuthy beszéde váltott ki több ízben zajos tetszést. Szépen szerepelt a *Goudimel* énekkar Kenessey Jenő karnagy vezetésével. Befejezésül *Mikó Ferenc dr.*, helyettes államtitkár, a Bethlen Gábor Szövetség társelnöke mondott záróbeszédet, a közönség pedig elnékelte az Erős várunkat, majd pedig a Hímnuszt. *Egyedüli zavaró momentuma a szépen sikerült ünnepélynek az volt, hogy ismét hiányzott a szép és hatalmas lutheri ének egységes szövege és melódiaja. Ideje volna végre, hogy ezen a hiányon is radikálisan segítsünk.*

32-es Levente cserkészcsapatunk sok irányban dolgozik. Kiképzés, vízicserkészet, önképző munka, kirándulások képezik az évkezdeten a főbb programot. A csapat a farkaskölykökkel együtt 90 főt tesz ki, még pedig két farkában, egy öreg és két fiu-rajban.

A **Sopronban működő hittudományi kar** október 31-én *reformációi emlékünnepe*lyt tartott, melyen dr. báró Podmaniczky Pál »Luther útja« cimen előadást tartott.

A **budapesti egyházmegyei elnökségnek** mandátuma lejárván, új elnökség választására rendeltetett el a szavazás. Mint a Pesti Hirlapban olvastuk, a szavazás eredménye az, hogy dr. Mikler Károly eddigi felügyelő újból megnyerte a hívek bizalma folytán ezt a hivatalt. Esperesnek Kemény Lajos pesti lelkészt választotta meg a gyülekezetek többsége. A beiktatás a hó folyamán fog megtörténni.

Szeretettel kérjük t. előfizetőinket az esedékes díjak sürgős befizetésére. Nekünk a nyomdában előre kell fizetnünk készpénzzel. Az előfizetések késedelmes teljesítése veszélyezteteti lapunk fennállását. Adományokat a lap fenntartására szeretettel kérünk és köszönettel nyugtázunk. Legcélserűbb a pénzt a Budai Luther Szövetség 58.141. számú csekkszámláján beküldeni. Kétszer ad, ki gyorsan ad.

Sántha Károly (1840—1928) síremlékének felavatása kegyeletes ünnepség keretében történt meg október 29-én a farkasréti temetőben tekintélyes számú közönség jelenlétében. Az ígét a 92. szoltár 2—6. versei alapján D. Kapi Béla püspök hirdette, kifejtve, hogy néhai költő-lelkészünk, mint népének prófétája, mily lelki örömmel énekelte az Ur dicsőségét és tanította népét az Ur dicséretére. Énekeskönyvünkben 105 eredeti vallásos éneke és 68 fordítása és átdolgozása van felvéve és így joggal mondhatjuk, hogy mikor a templomban énekelünk, igen sokszor Sántha Károly lelke és szelleme vezeti lelkünket az isteni felség szent trónja elé. Ezért őrizzük meg hálás kegyelettel az ő nevét és áldott munkásságát és mondunk reá halóporában is áldást. A síremlék megáldása után az *egyetemes egyház nevében* D. báró Radvánszky Albert egyetemnek kebelében a néhai nagy férfit munkásságának legjavát

kifejtette, D. Kapi Béla püspök, az országos magyar Luther-társaság nevében D. Kovács Sándor egyet. tanár, a magyar ev. lelkészegyesület nevében Kemény Lajos lelkész, a magyar prot. irodalmi társaság nevében Török Pál főtitkár, a sárszentlőrinci egyházközség nevében Fábrián Imre lelkész és a család nevében Sántha Iona tették le a kegyelet virágkoszoruját a sirra. Az emlék *Keviczky Hugó* művészetét dicséri. Az ünnepély elején és végén egy férfikar éneket egy-egy megfelelő egyházi éneket. A siremléket az egyház-hívek hálája és a család közösen emelte. Éljen közöttünk sokáig Sántha Károly emléke és szolgáljon az ő műve isten dicsőségére és az Ur színe elé járuló lelkeknek üdvösségére!

Zwingli-emlékünnap. A magyar protestáns irodalmi társaság hittudományi szakosztálya okt. 29-én lépett először a nagy nyilvánosság elé az általa megrendezett Zwingli-emlékünneppel. *Pröhle Károly* szakosztályi elnök megnyitó beszéde után *Révész Imre* debreceni egyetemi tanár tartott felolvasást »Zwingli arca« címen. Megemlítette, hogy az az arckép, mely Zwingliről az utókorra maradt, elszántaságot és nagy intelligenciát mutat. Zwingli neve ma csak kegyeletes emlék, míg Luther és Kalvin neve ma is zászló, mely alatt milliók haladnak. Zwingli azért áll egyedül, mert élete derekában tört ketté, nemzetével annyira összeforrott, hogy hatása nem lehetett egyetemes. Van benne mélyen tragikus vonás. Ennek a tragikumnak forrása eszmevilágának sajátos összetettsége. Zwinglinek nincs egy központi gondolata. Míg Luther a hit által való megigazulást állítja teológiájának középpontjába és Kalvinnál az Isten dicsősége a vezérlő eszme, Zwinglinek nincs ilyen központi gondolata. Különböző elgondolásait csak az ő nagy lelke tudta egyensúlyban tartani. A humanizmus útján fordult a biblia felé. Vezére Erasmus, de mély nyomokat hagy lelkében Augustinus, a reneszansz, Platon és a stoá is. Már tekintélyes nevű férfiú, mikor Luther iratainak hatása alá került, bár ezt később tagadta, mégis ez a hatás forrasszerűen kimutatható. Luther hatása alatt lesz a humanista reformerből reformátor, mikor a hit által megragadja az isteni kegyelmet. Zwinglinek a középkori szektavilág iránt is volt fogékonysága. Luther megérezte, hogy Zwinglire az anabaptizmusnak nagy hatása volt: a szentlélek közvetlenül ható misztikus erejének foglya maradt. Rajongó azonban nem lehetett belőle, mert testestől-lelkestől hazafi, államférfi és politikus volt. Legkedvesebb bibliai igéje Máthé ev. XI, 28 volt. Az urvacSORA-tanban a szentség gyakorlati átélése vezette. Mivel nem volt christocentrikus az ő teológiája, nem tudott Luther urvacSORAI tanához közeledni. Zwingli az evangélium lényegét a hegyi beszédben látta. Zwingli pacifista volt, de mivel az anabaptisták még radikálisabb pacifisták voltak, kénytelen volt ellenük fordulni. Tragikus dolog, hogy neki fegyveres eszközökkel kellett dolgoznia. Luther Zwingli halálában Isten büntetését látta. Bullinger szerint egy r. kath. lelkész holt teteme felett dicsérte az ő nagy hazafiságát. Mi kegyelettel őrizük meg az ő emlékét. *S. Szabó József* nyug. ref. vallás tanár hosszabban vázolta Zwingli hatását a magyar protestantizmusra. Zwingli személyes viszonyban nem volt hazánkkal, hatása csak másodlagos volt. Híveit sacramentarianusoknak, új nestorianusoknak nevezték és az anabaptistákkal együtt emlegették, a tizenhatodik század végén azonban nyomukvész. A megbetegedett Ravasz püspök helyett *D. Antal Géza püspök* foglalta össze a két előadás tanulságait és köszönte meg a közönség nevében munkájukat. Azután zárt ülést tartott a szakosztály; munkaprogramjának kidolgozása és hat levelező tag választása volt a napirenden.

Meghívó. A Magyarhoni Ág. H. Evang. Misszióegyesület 1931 november 6—7. napjain közgyűléssel kapcsolatos külmisziói konferenciát rendez Budapesten az Egyetemes Egyház imatermében (Üllői-ut 24. II. emelet, feljárt az udvarból) a következő sorrenddel:

November 6-án. D. u. 5 órákor a konferencia megnyitása. Utána két előadás: A külmiszió gyümölcsei mint a Biblia illusztrációi. Előadó: Lasota Károly németországi evangélikus lelkész, biblia-iskolai tanár. Mit jelenthet a külmiszió egyéni lelki életet számára? Előadó: Németh Gyula szekszárdi lelkész. Este fél 7-kor ugyanott összejövetel a Magyar Evangéliumi Missziói Szövetséggel és Szövetség ev. tagjainak a Magyarhoni Evangélikus Misszióegyesülethez való csatlakozása tárgyában. Este fél 8-kor Achenbach Pál, a Licht im Osten-Misszió titkárnak veti-

tettképes előadása Szovjet-Oroszországról a Ref. Theologia dísztermében, a Magyar Evangéliumi Missziói Szövetség külmisziói konferenciája keretében. (Ráday-u. 28. II. em.)

November 7-én. D. e. fél 10-kor Johnson Gisle budapesti norvég misziói lelkész előadása a norvég evangélikus egyház külmisziói munkájáról. D. e. negyed 11-kor dr. Farkas Mária diakonissza főtestvér ismerteti a Fébé Evang. Diakonissza Nőegylet külmisziói munkáját. D. e. 11-kor Németh Károly esperes, a Misszióegyesület elnöke beszámol a Lipcsei Misszió ez évi közgyűléséről s a Misszió munkájával való kapcsolatainkról. Délben 12 órákor a Missziói Tanács ülése. D. u. 5 órákor Missziói Ünnepély ugyancsak az Egyetemes Egyház imatermében. Előadást tart báró Podmaniczky Pál theológiai dékán, a Missziói Lapok főszerkesztője. — Mit jelenthet a külmiszió számára? Achenbach Pál lelkész előadása. Befejező bibliamagyarázatot mond dr. Molnár Gyula kir. táblai bíró, az Evang. Misszióegyesület elnöke. Este 7-kor a Misszióegyesület közgyűlése ugyanott.

November 8-án, vasárnap délelőtt külmisziói istentisztelet a főváros különböző templomaiban. Este 7-kor közös Missziói Estély a Magyar Evangéliumi Missziói Szövetséggel a Deák-téri templomban. Beszél Lasota Károly ev. lelkész: A külmiszió áldásos visszahatása a belmisszióra; Döbrössy Lajos balkáni törökök közt dolgozó ref. misszionárius lelkész: Az első év a törökök közt. Befejező bibliamagyarázatot tart: D. D. Raffay Sándor püspök.

A közgyűlésre, a konferencia előadásaira, az istentiszteletekre s a misziói ünnepélyekre az egyesület tagjait, valamint minden érdeklődőt tisztelettel és nagy szeretettel hív

a Misszióegyesület Elnöksége.

Meghívó. A Magyarhoni Egyetemes Evangélikus Egyházi Gyámintézet 1931. évi rendes közgyűlést folyó évi november hó 22-én d. e. tartja meg Balassagyarmaton a templomban. A közgyűlésre s azt megelőző és követő istentiszteletekre és ünnepélyekre az egyházkerületi, egyházmegyei, helyi, női és ifjúsági gyámintézeteket, valamint a gyámintézet barátait tisztelettel és szeretettel meghívjuk. Budapest, illetve Sopron, 1931 október 21-én. *Ziermann Lajos* s. k., egyet. gyámintézeti e. elnök. *Báró Feilitzsch Berthold* s. k., egyet. gyámintézeti v. elnök.

A közgyűlést megelőzően 1931. évi november hó 21-én este a központi bizottság ülésezik Balassagyarmaton.

November 22-én, vasárnap reggel magyarnyelvű ünnepi istentisztelet, tartja Sárkány Béla kecskeméti lelkész. Ugyanaznap, közvetlen az istentisztelet után az egyet. gyámintézeti közgyűlés a templomban. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Ima. 2. A világi elnök megnyitja a gyűlést. 3. Jelentés a világi elnökre leadott szavazatokról. 4. Az egyházi elnök előterjeszti évi jelentését. 5. Az ügyész jelentése a hozzáérkezett ügyekről. 6. A Bognár-alapítványt kezelő bizottság jelentése. 7. Az egyházkerületi gyámintézeti elnökök jelentést tesznek évi munkásságukról. 8. A pénztáros beszámol a gyámintézet évi bevételéről és kiadásairól és javaslatot tesz a segélyek kiosztására nézve. 9. A számvizsgálóbizottság befejezti jelentését. 10. Kérvények, indítványok. 11. A jövő évi közgyűlés helyének kitzűzése. 12. Ima.

November 22-én, vasárnap délután gyermekistentisztelet a templomban, tartja Ziermann Lajos egyet. gyámintézeti e. elnök. Ugyanaznap este 6 órákor vallásos estély a Vármegyeház nagytermében. Ünnepi beszédet mond: D. Kapi Péla püspök.

Jegyzet: A gyámintézeti közgyűlés tagjainak és vendégeinek elszállásolásáról a vendégszerető balassagyarmati egyházközség gondoskodik, miért is kérjük, hogy a közgyűlésen résztvenni szándékozók megérkezésük időpontját és az elszállásolás iránti igényeiket a balassagyarmati lelkészi hivatalnál idejében bejelenteni sziveskedjenek.

Eöry Imre angol és francia szabó, I., Ráth György-u. 12. sz. (Kékgolyó-u. sarok) kéri a hittestvéreket, keressék fel bizalommal. Olcsó díjak, jó munka.

Hegyen Épített Városra adakoztak: Ács Gézáné 6, Beer Sándor 3, dr. Bíró Pálné 3, id. Blázy Lajos 3, dr. Boross Józsefné 3, Csonka Sándor 6, öz. Dax Adolfné 1.50, G. R. 10, Gras Gusztáv 6, Gregersen Béla 20, Hampel Antalné 1.50, Hank Olivér 10, dr. Horváth Kornél 20, Jámbor Lajosné 3, Kantsér Kálmán 2, Maier Emil 50, Pammer Károlyné 3, Péterffy Lajos 3, Selmezy Miklós 3, dr. Szeberényi Lajos 5, Sz. L. utján 50, »Felelet

a Mondolatra» című cikk 100 példányáért, Traeger Zsigmond 10, Eröss Gyula 3, Zachár István 3 pengőt.

Tagdíjat fizetett: dr. Jeszenszky Istvánné 2 pengőt.
Takarékossági nap. Míg a protestáns nép okt. 31-én a reformáció ünnepét ülte és az örökkévalóság gondolataival foglalkozott, a nem protestáns polgártársak a takarékoság erényéről elmélkedtek. Az iskolákban és mindenütt felhívták a tanulóifjúság figyelmét arra, hogy legyen takarékos és a jó napokban gondoljon a jövőre és becslje meg Isten mindennemű ajándékát az anyagi javakban is. Az evangélikus hívő embernek nem kell külön a takarékoságra tanítani. Az evangélikus hívő embernek lelki szeme előtt ott van az Ur Jézusnak a példája, aki az ötezer embernek öt árpakenyérrel és két halacszkával való megvendégelése után azt mondotta tanítványainak: »Szedjétek össze a megmaradt darabokat, hogy semmi el ne vesszen!« (János ev. 6, 12) Az evangélikus ember komolyan veszi az Urnak a talentumokról szóló tanítását, tudja, hogy ő csak bizonyos ideig sáfára az Urnak és a reá bízott dolgokról egyszer majd szoros számadást kell tennie. De az evangélikus embernek lelkében visszhangzik a költőnek az a tanítása is, hogy az Isten a szegények részét a gazdagoknál tette le és ha földi jóval meg van áldva, akkép kell sáfarkodnia vele, hogy megossa a szegénnyel Isten nevében kenyerét, máskülönben eleven szentet fog gyűjteni önnönfejére. *Szolgáljunk ezért hűségese, mint jó sáfárokhoz illik, Isten dicsőségére és jelebarátaink javára szellemi és anyagi javainkkal!*

Vasárnapi iskolai kézikönyv: Az Ur szolgálatában. I. kötet. Vasárnapi iskola. Irta: Czegléd Sándorné Kósa Margit. Sylvester kiadás 1931. 161 lap.

A gyermekekkel való komoly és céltudatos foglalkozás, Istennek hála, esztendőről-esztendőre nagyobb mértékben hódítja meg egyházi életünk munkásait. Mind több helyen érzik a felősséget minden oldalról ostromolt egyházunk jövőjéért, amikor minden szellemi irányzat teljes odaadással veti ki hálóját a gyermekekre — gondoljunk csak arra, hogy kommunista »vasárnapi iskolák« is vannak már, az u. n. »gyermekbarát egyesületek« is erőteljesen szerveződnek, nem is szólva a sziv-gárdákról és hasonlókról.

Czegléd Sándorné könyvét fenntartás nélkül, a legmelegebben ajánljuk a gyermek-pastoráció minden munkásának figyelmébe. *Hasznos* könyv. *Gyakorlatból* született — s a tanítások mindegyikén meglátszik, hogy nem írászattal mellettt készült csak, hanem a gyermekek lelkével való foglalkozás közben. *Elméleti része* — a könyv első 32 oldala — rövidsége mellett is igen értékes, tulajdonképpen a legszükségesebb lelki és pedagógiai alapokat rakja le az eredményes munkához. (A vas. isk. lényege, célja, létjogosultsága, nehézségei, az előkészítő óra, a tanítás, a tanító önképzése stb.)

A könyv teljes 40 kidolgozott tanításából mindenki okul, még ha nem foglalkozik is vas. iskolai tanítással. A teljes hozzáértéssel készült tanítások és a kedvezőbbnél kedvezőbb illusztrációk minden gyülekezeti munkásnak hasznos utmutatást fognak nyújtani.

Kapható a Sylvester r. t. könyvosztályánál, Budapest, VI., Hermina-ut 37. **4 P 20 fillér bekiüldése ellenében portómentesen**, vagy pedig **utánvétellel**. 4 pengő utánvételezése ellenében, mely esetben a portó megrendelést terheli.

A szepesi ev. német esperesség újonnan megválasztott esperesét, *Varga Imre* poprádfelkai lelkészt, okt. 16-án iktatta be hivatalába Poprádon Csobroda Vladimír püspök. Az új esperes székfoglaló beszédében hangoztatta, hogy főtelevése lesz a németajku evangélikusoknak egy önálló egyházkerületben való tömörítése. A pozsonyi és a szepesi német esperességeknek önálló kerületben kell egyesülniök, mert csak így biztosíthatják népüknek nyelvi, faji és művelődési jogait és további fejlődésének lehetőségét. Előadott gondolatait az egyházmege egész közönsége nagy

Aranyra van szükségünk,

azt mai magas értékének megfelelően váltjuk be.

Felkészülünk karácsonyra

ismét izléses és modern újdonságokkal akarjuk várni vevőinket. SZIGETI NÁNDOR és FIA, ékszer, arany, ezüstárúk Budapest, IV., Múzeum-körút 31. A Nemzeti Múzeummal sz.

helyesléssel fogadta. *Holko Mihály* alesperes főtelevésének jelezte azt, hogy az iskolákban a német tanítási nyelv teljesen jogaiba lépjen. A németajku evangélikusoknak gondolatai ime már az önálló kerület felállításán járnak. A magyar ajku evangélikusok még az önálló esperességig sem jutottak el a szlovák területen.

A bányakerületi püspök 1918. évi felavatásáról Opper tanár utólag egy képet festett, melyen a felavatáson résztvett valamennyi hivatalos személy portréja rajta van. A képet, melynek 3000 pengő az ára, tisztelői D. Raffay Sándornak akarják ajándékozni. A kerületi elnökségi értekezlet a kép árát a bányakerületi gyülekezetekben rendezendő gyűjtés útján akarja előteremteni. Értesülésünk szerint van olyan esperesség, amely a mai nyomott és szomorú viszonyokra, a gyülekezetek és lelkészek helyzetére való tekintettel a gyűjtést időszerűtlennek, a kép megvételét feleslegesnek tartja.

A lett kormány hosszas kísérletezés után olyan rendelkezést tett a rigai német ev. dóm használatára vonatkozólag, mely tulajdonképpen annak eltulajdonításával egyenlő értelmű. Emiatt az országos ev. egyház püspöke, *D. Irbe*, hivataláról lemondott. Szerinte a kormány rendelete ellenkezik az egyházi alkotmánnyal és súlyosan sérti az egyház autonómiáját. Lelkiismerete nem engedi meg neki, hogy tovább viselje más büneért a felelősséget.

A községi katonai reáliskolában szép istentiszteleti helyiséget rendeztek be a protestáns növendékek számára. Felavatását a ker. gyűlés után, október 18-án végezte D. Kapi Béla püspök.

Egyetemet végzett angol nyelvtanár nő társalgóórákat ad. Irodalmi nyelv, londoni kiejtés. Tanít kezdőket is. Elmegy a tanítvány lakására. Címe: **Galló Paula**, I. ker., Győri-ut 14. I. 6.

Hill Ottilia ruhaszalonját (II., Fő-u. 7. I/12.) a kedves Hittestvérek figyelmébe ajánljuk.

Krausz Rezső kályhámester II., Csalogány-u. 50. aranyéremmel kitüntetett, 75%-os hadirokkant hittestvérünket támogassuk, ki jól és olcsón dolgozik. Telefon: 546—67.

Dr. Batizfalvy főorvos, fogorvos, vállalkozik fog- és szájbetegségben szenvedő egyháztagjaink szakavatott, gondos és mérsékelt áron való kezelésére, mindennemű fogpótlásainak ellátására. Szükség esetén részletfizetésre. Forduljunk hozzá teljes bizalommal. Múzeum-körút 27. sz.

Bácsy Péter mészáros- és hentesmester, II. szénatéri piac, fióküzlet II., Medve-utca 19. ajánlja elsőrendű áruit, kéri hittestvéreink jóindulatu támogatását. Olcsó árak. Pontos kiszolgálás.

Orosz csikóbunda

készpénzárban **350 pengő**!

sportbundák, prémőrök nagy választékban

SOMOGYI szücsnél

VIII., Rákóczi-út 23, félemelet (Uránia mellett)

40 éves prot. cég

Telefon: J. 363-14

Első Magyar

Általános Biztosító Társaság

Alakult 1857-ben. — Budapest, IV., Vigadó-tér 1.

A legrégebb és legnagyobb magyar biztosító intézet

Az evangélikus egyháznak harminc év óta

szerződéses biztosító társasága

Fiókjai vannak az ország egész területén.

Elfogad biztosításokat a következőkre:

Emberélet és baleset, tűz, jég, üveg, autó, géptörés, betörés, pénztári kiküldött kirablása, szállítmány, utipoggyász, értékküldemény, állat és szavatosság.